

Dosarul nr. 2ra-102/23
2-22024810-01-2ra-25012023

Prima instanță: Judecătoria Strășeni, sediul Central (jud.: V. Negurița)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

DECIZIE

12 iunie 2024

mun.Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Ghenadie Eremciuc

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stela Mocanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, prin care au fost respins apelurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, și menținută hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central,

c o n s t a ț ă:

La 24 ianuarie 2021, Stela Mocanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral (f. d. 3-6-verso, vol. I).

În motivarea cererii de chemare în judecată, a indicat că la 24 martie 2011 a depus acțiune împotriva lui Marcel Balagura cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie. În motivarea acțiunii a indicat că începând cu anul 1993 a concubinat cu Marcel Balagura, ducând împreună o gospodărie comună, iar la 10

decembrie 1994 au înregistrat căsătoria sub nr. 433 la Oficiul stării civile sectorul Centru, mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 14 martie 2011 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, căsătoria a fost desfăcută.

A menționat că, în timpul căsătoriei din sursele financiare comune a ambilor soți, au dobândit următoarele bunuri și anume: construcția nefinisată, amplasată pe terenul din str. XXXXX, mun. XXXXX, cu suprafața 0,083 ha, nr. cadastral XXXXX: apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX. nr. cadastral XXXXX; 1/2 cotă – parte ideală din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, automobilul de model „Ford Escort”, cu numărul de înmatriculare XXXXX; mijloacele bănești pe care pârâtul le-a depus pe conturile personale deschise în băncile comerciale din Republica Moldova și bunurile mobile aflate în apartamentul XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX.

Ca urmare, a solicitat instanței partajarea proprietății comune în devălmășie prin atribuirea ei în proprietate a următoarelor bunuri: apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, 1/2 cotă-parte ideală din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX, sultă egală cu 1/2 din prețul de piață al automobilului de model „Ford Escort”, numărul de înmatriculare XXXXX, 1/2 din toate sursele financiare pe care le deține Balagura Marcel în băncile comerciale din Republica Moldova, sultă egală cu 14 din prețul de piață a tuturor bunurilor mobile din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX și o sultă egală cu diferența dintre prețul de piață al bunurilor atribuite ei și lui Balagura Marcel, iar lui Balagura Marcel atribuirea în proprietate a construcției nefinisate amplasate pe terenul cu suprafața 0.083 ha din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, automobilul de model „Ford Escort”, număr de înmatriculare XXXXX, 1/2 din sursele financiare pe care le deține în băncile comerciale din Republica Moldova și bunurile mobile din apartamentul XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX și încasarea cheltuielilor de judecată.

A afirmat că, la 19 noiembrie 2013 Aurelia Patrachi a depus cerere cu privire la atragerea în proces în calitate de intervenient accesoriu de partea lui Marcel Balagura, iar prin încheierea din 06 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău a fost admisă cererea și atrasă în proces Aurelia Patrachi în calitate de intervenient accesoriu de partea pârâtului.

A invocat că, în temeiul antecontractului de vânzare-cumpărare nr. 606 din 17 ianuarie 2012, încheiat între Aurelia Patrachi și Marcel Balagura, ultimul s-a obligat față de Aurelia Patrachi și familia ei, să vândă și să asigure vânzarea întregii părți de 1/2 din bunul imobil situat în XXXXX str. XXXXX, nr. cadastral XXXXX suprafața de 34 m.p., iar aceasta din urmă i-a achitat lui Marcel Balagura suma de 23 000 de euro.

A susținut că bunul imobil situat în mun. XXXXX str. XXXXX, nr. cadastral XXXXXX care se solicită a fi partajat, a aparținut familiei Patrachi, care prin antecontractul de vânzare-cumpărare a cotei-părți, a încercat doar să răscumpere întreg imobilul de la foștii soți Marcel Balagura și Stela Mocanu.

A considerat că prin acțiunea depusă de dânsa cu privire la atribuirea 1/2 cotă-parte ideală din bunul imobil situat în mun. XXXXX str. XXXXX, îi lezează drepturile dânssei și a familiei sale.

Intervenientul principal, a solicitat partajarea cotei - părți de 1/2, în cote-părți egale a câte 1/2 cotă-parte ideală, ce va constitui 1/4 din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX care aparține cu drept de proprietate comună în devălmășie a soților Stela Mocanu și Marcel Balagura; excluderea din masa bunurilor supuse partajului a 1/4 din bunul imobil care îi revine lui Marcel Balagura la partajarea cotei-parte ideale formate din 1/2 din 1/2 deținută în proprietate comună în devălmășie a soților Stela Mocanu și Marcel Balagura și recunoașterea dreptului de proprietate asupra 1/4 cotă-parte ideală formată din 1/2 din 1/2 a proprietății comune în devălmășie a soților care îi revine lui Marcel Balagura la partajare, în temeiul antecontractului de vânzare-cumpărare nr. 606 din 17 ianuarie 2012 încheiat între Marcel Balagura și Aurelia Patrachi.

A afirmat că pe parcursul examinării cauzei, Marcel Balagura a depus cerere reconvențională împotriva reclamantei, intervenient accesoriu Aurelia Patrachi cu privire la recunoașterea mijloacele bănești ca proprietate comună în devălmășie.

În motivarea acțiunii reconvenționale Marcel Balagura a indicat că potrivit informației nr. 2310/501 din 30 mai 2011 eliberate de BC „Banca Socială” SA se confirmă faptul că începând cu anul 1994 și până în martie 2011, de către Stela Mocanu au fost deschise și închise 6 conturi de depozit în valută străină în sumă de 20 121,80 de dolari SUA la depunere, cu soldul la data închiderii conturilor de 28 425,48 de dolari SUA și un cont în valută națională în sumă de 172 000 de lei, la deschiderea contului cu soldul de 186 842,72 de lei, mijloace bănești despre existența cărora nu a cunoscut, decât la primirea acestei informații și consideră că urmează a fi incluși în proprietatea comună în devălmășie a soților. De asemenea a indicat că până la desfacerea căsătoriei, Stela Mocanu în lipsa acordului lui a înstrăinat din curtea casei de locuit din str. XXXXX, tatălui ei, Mocanu Ilie 1935 butași de vie de sort a câte 20 de lei fiecare, în mărime totală de 38 700 de lei, 386 de șpalere pentru vie a câte 56 de lei fiecare, în mărime totală de 21 376 de lei și 2 rulouri de sârmă de oțel de 820 kg fiecare, a câte 16 000 de lei fiecare, în mărime de 32 000 de lei, suma totală a bunurilor constituie 92 076 de lei. În acest sens a indicat că în lipsa acordului lui, din apartamentul nr. 86 din str. V. Dokucaev 4, Stela Mocanu a ridicat televizorul de model PLP-20 D7, în sumă de 2999 lei, televizorul de model LT 32 EX 18 în sumă de 5 999 de lei, telefonul de model CX-TG 7208 UAM în sumă de 959 de lei și telefonul de model CX-TG 7227 UAM în sumă de 824 de lei, iar în total bunuri în sumă de 10 841 de lei, totodată în casa de locuit nr. XXXXX din șos. XXXXX, mun. XXXXX, unde urmau să locuiască părinții Stelei Mocanu, a efectuat lucrări de reparație a locuinței în sumă totală de 41 330 de lei. Suplimentar a susținut că, după desfacerea căsătoriei în apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX a efectuat lucrări de reparație în mărime de 68 000 de lei, la care Stela Mocanu nu a adus nici o contribuție bănească. Marcel Balagura, a solicitat recunoașterea mijloacelor bănești în sumă de 28 425,48 de dolari SUA, echivalentul în lei 371 805,28 de lei

și în sumă de 186 842,72 de lei, iar în total suma de 558 648 de lei, proprietate comună în devălmășie a soților și recunoașterea aflării la Stela Mocanu a bunurilor proprietate comună în devălmășie a soților și mijloacelor bănești sub formă de investiții în reparația casei de locuit nr. XXXXX din șos. XXXXX, mun. XXXXX în sumă de 144 247 de lei.

A relevat că cauza civilă nr. 2-2245/2011 se examinează în procedura judecătoarei Judecătorei Centru, mun. Chișinău, Adela Andronic din 24 martie 2011.

Prin încheierea din 24 iunie 2011 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, pe cauza civilă la acțiunea înaintată împotriva lui Marcel Balagura cu privire la partajul bunurilor comune s-a dispus efectuarea unei expertize judiciare merceologice complexe, executarea căreia a fost încredințată experților Centrului Național de Expertize Judiciare al MJ RM.

Prin scrisoarea Centrului Național de Expertize Judiciare al MJ RM părților le-a fost comunicată data examinării bunurilor imobile pentru 8 septembrie 2011 orele 16.00, reclamanta fost obligată să asigure cu transport experții, iar pârâtul Marcel Balagura să creeze acces liber experților în interiorul construcției nefinisate amplasate pe teren cu suprafața 0,083 ha din str. XXXXX nr. cadastral XXXXX, ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX și ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX pentru a fi supuse examinării. Însă, ieșind la fața locului pentru efectuarea cercetării, experților nu le-a fost creat acces liber de către pârâtul Marcel Balagura. La fel, pârâtul Marcel Balagura nu a comunicat temeiurile care făceau imposibilă executarea obligațiunii cu privire la crearea accesului liber a experților în interiorul construcției nefinisate.

A susținut că cauza civilă a fost restituită instanței fără efectuarea expertizei.

A afirmat că, la 12 august 2011 a depus în instanță o cerere prin care a solicitat emiterea unui titlu executoriu cu privire la obligarea lui Marcel Balagura de a crea acces liber a experților. Pe marginea cererii din 12 august 2011 instanța nu s-a expus. Ulterior, instanța de judecată a expediat cauza la CNEJ al MJ RM pentru executarea expertizei dispuse prin încheierea din 24 iunie 2011.

Având în vedere că în decurs de un an expertiza nu a fost efectuată, la data de 10 august 2012 a depus instanței de judecată o cerere de accelerare a examinării cauzei cu emiterea unei încheieri prin care să fie obligat expertul Ana Sîrghii care efectua expertiza tehnică în construcție a bunurilor imobile pe cauza civilă nr.2-2245/2011 să o finiseze în termen de 15 zile.

Prin încheierea din 14 august 2012 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, cererea de accelerare a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Ulterior, la 10 decembrie 2012 a depus instanței de judecată o nouă cerere de accelerare a examinării cauzei prin care a solicitat să fie emisă o încheiere de reluare a examinării cauzei și o încheiere prin care să fie obligat expertul Ana Sîrghii care efectua expertiza tehnică în construcție a bunurilor imobile pe cauza civilă nr.2-2245/2011 să o finiseze în termen de 15 zile.

Prin încheierea din 17 decembrie 2012 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, cererea de accelerare a fost respinsă ca fiind nefondată.

Prin scrisoarea Centrului Național de Expertize Judiciare al MJ RM părților le-a fost comunicat că data de 26 ianuarie 2013 vor fi examinate bunurile imobile.

La fel, reclamanta a fost obligată să asigure cu transport experții, iar pârâtul Marcel Balagura să creeze acces liber a experților. Însă, ieșind la data de 26 ianuarie 2013, orele 13.00, la adrese pentru efectuarea cercetării a bunurilor supuse expertizării, de către Marcel Balagura nu s-a creat acces liber experților.

Având în vedere faptul că, pârâtul Marcel Balagura repetat nu execută benevol obligațiunea stabilită prin încheierea din 24 iunie 2011 și anume: să creeze acces liber a experților, în temeiul art.150 din Codul de procedură civilă, prin cererea din 28 ianuarie 2013 a solicitat convocarea de urgență o ședință judiciară cu participarea expertului A. Gordînschi și a pârâtului Marcel Balagura, și a numi data și ora pentru examinarea construcției nefinisate amplasate pe teren cu suprafața 0,083 ha din str. XXXXX mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX și ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX și a emite o încheiere cu privire la pătrunderea forțată a experților în interiorul construcției nefinisate amplasate pe teren cu suprafața 0,083 ha din str. XXXXX mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX și ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX pentru a fi supuse examinării bunurile menționate, eliberând în acest sens un titlu executoriu.

La fel, la 28 ianuarie 2013, a depus instanței de judecată a treia cerere de accelerare a examinării cauzei prin care a solicitat să fie emisă o încheiere cu privire la reluarea examinării cauzei, o încheiere prin care să fie convocată de urgență o ședință de judecată cu participarea expertului A. Gordînschi și pârâtului Marcel Balagura, și a numi data și ora pentru examinarea bunurilor imobile enumerate mai sus și să fie emisă o încheiere cu privire la pătrunderea forțată a experților în interiorul construcției nefinisate amplasate pe teren cu suprafața 0,083 ha din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX, ap. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX și ap. XXXXX din str. XXXXX mun. XXXXX nr. cadastral XXXXX pentru a fi supuse examinării aceste bunuri, eliberând în acest sens un titlu executoriu.

La 18 februarie 2013, reclamanta a depus o petiție Consiliului Superior al Magistraturii cu privire la tergiversarea examinării cauzei civile.

Prin răspunsul Consiliului Superior al Magistraturii nr.409 din 07 martie 2013 a fost recomandat să se adreseze în justiție în condițiile Legii nr.87.

Prin hotărârea din 31 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Stela Mocanu. S-au partajat bunurile proprietate comună în devălmășie a soților și s-a determinat în proprietatea Stelei Mocanu apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX și în proprietatea lui Marcel Balagura 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX. S-a respins acțiunea reconvențională depusă de

Marcel Balagura. S-a respins cererea depusă de intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi.

A indicat că nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, reclamanta și Marcel Balagura au contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 22 aprilie 2014 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de Marcel Balagura și reclamantă cu acordarea unui termen până la 27 mai 2014, ora 11.00 pentru prezentarea cererilor de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept.

Prin încheierea din 17 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău, cererea de apel depusă de Marcel Balagura a fost restituită.

La 10 octombrie 2014, Marcel Balagura a declarat recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii din 17 iunie 2014 a Curții de Apel Chișinău, de restituire a cererii de apel și restituirea cauzei pentru judecarea apelului.

Prin decizia din 03 decembrie 2014 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Marcel Balagura a fost respins.

Astfel, hotărârea din 31 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, în partea prin care cererea de chemare în judecată a fost admisă parțial și anume, s-au partajat bunurile proprietate comună în devălmășie a soților și s-a determinat în proprietatea reclamantei apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX și în proprietatea lui Marcel Balagura 1/2 cotă-parte din apartamentul nr. XXXXX din str. XXXXX, mun. XXXXX, nr. cadastral XXXXX; s-a respins acțiunea reconvențională depusă de Marcel Balagura; s-a respins cererea depusă de intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, în temeiul art.254 alin.(2) lit. a) din Codul de procedură civilă, care indică expres că rămân irevocabile hotărârile judecătorești, emise în primă instanță, după expirarea termenului de apel, dacă participanții interesați nu au exercitat calea de atac corespunzătoare, a devenit irevocabilă.

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în lipsa temeiurilor prevăzute de Codul de procedură civilă, instanța de apel a casat hotărârea 31 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, dispunând rejudecarea cauzei în instanța de fond.

Indică reclamanta că, rejudecând cauza în temeiul deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, din motive necunoscute instanța de fond, judecătorul a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, Aliona Miron a solicitat ca părțile să se expună și în partea cerințelor în care cererea de chemare în judecată depusă de ea a fost admisă parțial, adică pe cerințele pe care există o hotărâre irevocabilă.

Urmează de reținut, că prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, dosarul nr.2a-1684/14 instanța de apel s-a expus numai referitor la apelul declarat de Stela Mocanu și a casat hotărârea din 31 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, numai în partea cerințelor dânzei din cererea de chemare în judecată cu privire la partajul construcției nefinisate amplasate pe terenul cu suprafața 0,083 ha din str. XXXXX, mun. XXXXX și a sumei bănești în cuantum de 300 000 de lei care se aflau la contul de depozit în valută națională

nr.23748520000772 deschis pe data de 14 iulie 2010 de către Marcel Balagura în filiala Telecentru al BC „Banca Socială” SA.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată a Stelei Mocanu împotriva lui Marcel Balagura cu privire la partajarea averii comune în devălmășie. S-a respins cererea reconvențională depusă de Marcel Balagura împotriva Stelei Mocanu cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, ca fiind neîntemeiată. S-a respins cererea intervenientului principal Aurelia Patrachi și cererea lui Victor Patrachi cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate și excluderea bunului din averea comună ca fiind neîntemeiată.

A indicat că hotărârea din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost contestată cu apel. Însă, până la moment cererea de apel declarată de Stela Mocanu împotriva hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, nu este numită spre examinare.

În perioada de neexaminare a cauzei au fost depuse instanțelor competente 22 cereri de accelerare și 8 cereri de reluare care nu au fost examinate în termen legal și nu au contribuit la respectarea termenului rezonabil de examinare a cauzei.

Prin urmare, a considerat că dreptul său la examinarea cauzei într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de peste zece ani.

În drept, reclamanta Stela Mocanu și-a întemeiat pretențiile în baza art. 5-7, 83, 85, 90, 94, 123, 166, 167 din Codul de procedură civilă, art.9, 16, 19, 1398, 1999, 2036, 2037 din Codul civil, art. 6 CtEDO, art. 2 alin. (1), (6) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

Reclamanta Stela Mocanu a solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării dreptului la judecare în termen rezonabil a cauzei civile cu privire la partajarea proprietății comune în perioada 23 iulie 2017- 31 martie 2021, de către Judecătoria Chișinău și Curtea de Apel Chișinău, încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 5 000 de euro, precum și cheltuielile de judecată.

Prin hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată, fiind constatată încălcarea dreptului Stelei Mocanu la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile privind partajarea proprietății comune în perioada 23 iulie 2017- 31 martie 2021.

S-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Stelei Mocanu suma prejudiciului moral în mărime de 25 000 de lei și cheltuielile de judecată pentru asistență juridică în mărime de 3 000 de lei.

În rest, a fost respinsă cererea de chemare în judecată, ca neîntemeiată (f. d. 173, 175-180, vol. I).

La 17 decembrie 2021, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, iar la 10 martie 2022, a declarat apelul motivat, prin care a solicitat admiterea acestuia, casarea integrală a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii ca fiind neîntemeiată (f. d. 182-183, 202-205, vol. II).

La 20 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștel, Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu a declarat apel motivat împotriva hotărârii 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, prin care a solicitat admiterea acestuia, modificarea parțială a hotărârii primei instanțe, în partea încasării prejudiciului moral cu majorarea cuantumului încasat până la 5 000 de euro (f. d. 185-190, vol. II).

Prin decizia din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, au fost respinse apelurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, fiind menținută hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central.

La 07 decembrie 2022, Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu a declarat recurs împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, în partea încasării prejudiciului moral, cu majorarea cuantumului prejudiciului moral încasat până la 5 000 de euro (f. d. 29-32, vol. II).

În motivarea recursului, Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu a indicat că instanța de apel la judecarea cauzei a interpretat și aplicat greșit normele de drept material și nu s-a expus motivat la toate circumstanțele de fapt și de drept a litigiului, ceea ce se încadrează în prevederile art.432 alin. (1), (2) lit. a), b), c) din Codul de procedură civilă.

A indicat că trebuie examinate argumentele principale ale reclamantei, iar motivele care vizează respectarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau Protocoalele sale, instanțele naționale trebuie să le examineze cu rigoare și grijă deosebită.

A considerat, că dreptul la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prezumă dreptul la o hotărâre și decizie motivată, drept ignorat de către instanța de fond.

A afirmat că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanțele de judecată nu au ținut cont că Stela Mocanu a fost ilegal nevoită să se judece un termen excesiv de mare, din culpa magistraților din cadrul Judecătoriei Chișinău și Curții de Apel Chișinău.

Astfel, dreptul Stelei Mocanu la examinarea cauzei civile într-un termen rezonabil a fost încălcat prin durata excesivă a procesului de peste 10 ani.

Totodată, rolul compensației pecuniare a prejudiciului moral nu este nici vindicativ, nici punitiv, astfel încât adjudecarea unei sume exagerate cu titlu de compensație a prejudiciului moral suportat poate fi atribuită la categoria îmbogățirii fără justă cauză, situație inadmisibilă în cazul dat.

Cuquantumul prejudiciului moral acordat trebuie să fie corelat cu practica CtEDO care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume analogice.

A considerat că la stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanța de apel urma să se conducă de practica CtEDO și recomandările CSJ nr.6 prin care stipulează univoc cuantumul prejudiciului moral care urmează a fi încasat în litigiile încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil.

Astfel, instanțele de judecată urmează să motiveze în hotărârea care va fi adoptată, circumstanțele care justifică derogarea de la practica CtEDO și recomandările CSJ nr.6 la examinarea litigiului din speță.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral, instanța de apel nu a ținut cont de practica CtEDO care în cazuri similare a acordat cu titlu de daune morale sume de la 600 de euro până la 8 000 de euro.

Prin urmare, comportamentul instanțelor de judecată este inexplicabil, deoarece cazul este unul simplu și nu necesită efectuarea unor procedee complicate de durată.

La stabilirea cuantumului prejudiciului moral instanțele de judecată urmau să se conducă de practica CEDO și recomandările CSJ care indică că pentru fiecare an de întârziere a examinării cauzei, instanțele de judecată urmau să încaseze cu titlu de prejudiciu moral suma de 600 de euro.

Reieșind din cele expuse instanța de fond, a încălcat parțial dreptul apelantei la un proces echitabil prevăzut de art.6 din CtEDO, deoarece scopul de bază a unei justiției, îl constituie satisfacerea echitabilă a drepturilor omului în cadru unui proces judiciar, astfel repararea unei păgubi urmează a fi egală cu cheltuielile suportate pentru remedierea pagubei cauzate.

A afirmat că miza procesului civil, pentru Stela Mocanu este una crucială, și anume: perioada derulării procesului nu are spațiu locativ pentru a locui cu fiica sa, spațiu este abuziv ocupat de către Marcel Balagura, din care motiv se află într-o stare de continuă nervozitate și stres, toate acestea fiind posibile cu ajutorul instanței de judecată manifestate printr-o impotență totală față de acțiunile ilegale a lui Marcel Balagura care, artificial o limitează de a poseda bunurile sale imobile deja atribuite prin hotărârea instanței de fond, în partea necontestată devenind irevocabilă.

La fel, prin durata excesivă a litigiului Stela Mocanu a suportat și un prejudiciu material care constă în plata chiriei pentru locațiunea spațiului locativ pentru trai.

În susținerea recursului a indicat jurisprudența CtEDO, cazul Lari versus Moldova, unde Curtea a acordat cu titlu de prejudiciu moral 1 500 de euro pentru violarea art. 6 paragraf 1 CEDO în ce privește durata procedurilor timp de 2 ani, cazul Matei și Tutunaru versus Moldova unde Curtea a acordat cu titlu de prejudiciu moral 2 000 de euro pentru violarea art. 6 paragraful 1 CEDO în ce privește durata procedurilor timp de 2,5 ani și în cazul Cravcenco versus Moldova unde Curtea a acordat suma de 3 000 de euro pentru încălcarea termenului rezonabil.

La 17 ianuarie 2023, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, solicitând

admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii (f. d. 33-39, vol. II).

În motivarea recursului, a indicat că respectiva cauză, în care se pretinde încălcarea dreptului la judecare în termen rezonabil, a fost apreciată în mod eronat de către instanțele inferioare, ca o încălcare a dreptului Stelei Mocanu la judecarea cauzei în termen rezonabil.

A precizat că, nu au existat motive de tergiversare a examinării acțiunii civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurilor din partea instanțelor de judecată, cu asigurarea drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

În comportamentul instanței nu sunt relevate abateri de la exigențele procesual-civile, dat fiind faptul că instanța nu poate sub pretextul respectării termenului rezonabil de judecare a cauzei să refuze cercetarea probelor necesare pentru soluționarea corectă a cauzei sau să îngreuească dreptul participanților la proces la folosirea diferitor mijloace procedurale civile prevăzute de legislație, care ar putea încălca principiul egalității părților în proces și contradictorialității.

A subliniat că dreptul la satisfacție echitabilă prevăzută de Legea nr. 87 și art.6 din Convenție este conferit pentru nerespectarea termenului rezonabil așa cum este definit de CtEDO, și nu pentru nerespectarea termenului calendaristic prevăzut de legislația națională.

Termenul rezonabil urmează a fi apreciat în colaborare și cu termenii prevăzuți de legislația procesual civilă, fiind stabiliți în vederea asigurării desfășurării procesului cu respectarea principiilor fundamentale ale dreptului procesual civil.

Recurentul a susținut și faptul că Stela Mocanu nu poate invoca tergiversarea examinării cauzei, perioada de 2 ani 6 luni 31 de zile de examinare a cauzei, nu poate fi apreciat drept un termen nerezonabil.

La examinarea cauzei, instanțele au respectat cu strictețe dreptul părților la examinare în termen rezonabil, ținând cont de comportamentul acestora, complexitatea cauzei și a faptului că dosarul a fost suspendat în perioada dispunerii expertizei și examinării excepției de neconstituționalitate.

A mai indicat că instanța de apel eronat a interpretat art. 5 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011.

La 23 ianuarie 2023, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Stelei Mocanu, avocatului acesteia Serghei Mocanu, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău au fost expediate pentru notificare copiile recursurilor declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 42, vol. II), fiind recepționată de Stela Mocanu, avocatului acesteia Serghei Mocanu, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Curtea de Apel Chișinău și de Judecătoria Chișinău la 26 ianuarie 2023 și

respectiv la 30 ianuarie 2023, fapt ce se confirmă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 44-48, vol. II).

Până la examinarea admisibilității recursurilor, în adresa Curții Supreme de Justiție referințe nu au parvenit.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat public la 11 octombrie 2022.

Conform extrasului din poșta electronică anexat la materialele cauzei, decizia motivată din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți a fost notificată Stelei Mocanu, avocatului acesteia Serghei Mocanu, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău, în mod electronic, la 22 decembrie 2022 (f. d. 16-20, vol. II).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse la 07 decembrie 2022 și, respectiv, 17 ianuarie 2023 (f. d. 29-32, 33-39, vol. II).

Prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, a fost considerate admisibile recursurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți (f. d. 86, vol. II).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În această consecvență, se deduce că recursurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, vor fi examinate în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Completul de judecată mai relevă că, având în vedere că recursurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți, s-a considerat admisibile prin încheierea din 14 iunie 2023 a Curții Supreme de Justiție, adică până la intrarea în vigoare a modificărilor

operate prin Legea pentru modificarea unor acte normative nr. 246 din 31 iulie 2023, procedura de judecare a recursului se va efectua conform art. 440 din Codul de procedură civilă, în redacția de până la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu art. 444 din Codul de procedură civilă (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces. Completul din 5 judecători decide asupra oportunității invitării tuturor participanților sau a reprezentanților acestora pentru a se pronunța cu privire la problemele de legalitate invocate în cererea de recurs.

Studiind materialele dosarului în raport cu temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a respinge recursurile și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

După cum denotă actele cauzei, Stela Mocanu înaintând acțiunea împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătorei Chișinău, a solicitat constatarea încălcării de către Judecătoria Chișinău și Curtea de Apel Chișinău în perioada 23 iulie 2017- 31 martie 2021 a dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Stela Mocanu împotriva lui Marcel Balagura cu privire la partajarea averii comune în devălmășie și la cererea reconvențională depusă de Marcel Balagura împotriva Stelei Mocanu, intervenient accesoriu Aurelia Patrachi cu privire la recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, încasarea din bugetul de stat în beneficiul său a prejudiciului moral în sumă de 5 000 de euro, precum și cheltuielile de judecată (f. d. 3-6-verso, vol. I).

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis parțial acțiunea, a constatat încălcarea dreptului Stelei Mocanu la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile cu privire la partajarea proprietății comune în perioada 23 iulie 2017- 31 martie 2021. A încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Stelei Mocanu prejudiciul moral în mărime de 25 000 de lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 3 000 de lei, iar în rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată (f. d. 173, 175-180, vol. I).

Judecând apelurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, instanța de apel a respins apelurile și a menținut hotărârea instanței de fond.

În argumentarea soluțiilor emise, cu referire la constatarea încălcării dreptului reclamantei la judecarea în termen rezonabil a cauzei, prima instanță și instanța de apel au constatat că judecarea cauzei civile cu privire la partajarea proprietății comune în devălmășie, în prima instanță și în instanța de apel, a avut loc cu depășirea termenului legal prevăzut pentru examinarea unor astfel de cauze, prin urmare cauza a fost examinată timp de 3 ani și 8 luni, fapt ce încalcă cert dreptul reclamantei la judecarea în termen rezonabil a cauzei și în consecință,

dreptul la un proces echitabil, garantat reclamantei atât de legislația națională, cât și de normele internaționale.

Instanța de fond și instanța de apel au apreciat că prejudiciul moral pentru încălcarea dreptului reclamantei la judecarea cauzei în termen rezonabil, reieșind din criteriile de apreciere: complexitatea cauzei, comportamentul părților/autorităților, miza procesului pentru cel interesat, pentru perioada indicată în acțiune de la 23 iulie 2017 și până la 31 martie 2021, urmează a fi admis parțial, în mărime de 25 000 de lei, în raport cu suferințele cauzate reclamantei.

Totodată, din actele dosarului rezultă că, în cadrul prezentului proces, drepturile și interesele Stelei Mocanu au fost reprezentate de avocatul Serghei Mocanu, care a acționat în baza contractului de asistență juridică din 31 martie 2021.

Pentru serviciile prestate de avocatul Serghei Mocanu, care în cadrul prezentei cauzei civile, reclamanta Stela Mocanu a achitat suma de 5 000 de lei, cu titlu de onorariu, fapt confirmat prin bonul de plată seria XL nr. 987663 din 31 martie 2021, în conținutul căruia este indicată denumirea serviciului „servicii de asistență juridică în instanța de fond conform contractului nr. 1026 din 31 martie 2021” (f. d. 78-79, vol. I).

Totodată, prima instanță și instanța de apel au reținut că Stela Mocanu nu a prezentat instanței de judecată vreun act/notă cu privire la descifrarea serviciilor care să demonstreze volumul de muncă și timpul utilizat pentru procesul dat conform principiului tarif/oră. Totodată reieșind din faptul că litigiul în cauză nu este unul de o complexitate sporită, munca avocatului constând în întocmirea cererii de chemare în judecată, autentificarea copiilor probelor prezentate de reclamant, întocmirea cererii de strămutare ultimul neparticipând la vreo ședință judiciară respectiv prima instanță just a stabilit că suma de 3 000 de lei este una rezonabilă în coraport cu munca efectuată și timpul folosit.

Efectuând controlul judiciar al deciziei din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și al hotărârii din 07 decembrie 2021 a Judecătorei Strășeni, sediul Central, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, instanțele de judecată, ținând cont de temeiul și obiectul acțiunii, cu aplicarea corectă a legii materiale, stabilind circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei și având la bază cumulul de probe administrate la caz, corect au ajuns la soluția de admitere parțială a acțiunii înaintate de Stela Mocanu.

Având în vedere că prin cererea de chemare în judecată reclamanta Stela Mocanu a solicitat expres constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei civile în termen rezonabil pe perioada 23 iulie 2017 - 31 martie 2021, instanța de recurs va analiza modul de respectare a termenului rezonabil doar pentru această perioadă.

În conformitate cu art.4 alin. (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, instanța de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii

judecătorești prezintă Ministerului Justiției un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil și, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar.

Din raportul motivat prezentat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova (f. d. 131-136-verso, vol. I), se constată cu certitudine că la 23 iulie 2017, procesul civil era suspendat în legătură cu dispunerea efectuării expertizei judiciare merceologice, de către Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 23 iunie 2015, la cererea apelantei Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu.

La 26 decembrie 2017, prin intermediul PIGD, cauza a fost redistribuită repetat altui judecător raportor al Curții de Apel Chișinău, M. Guzun, procesul de judecată fiind suspendat până la primirea raportului de expertiză.

Prin încheierea din 29 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 20 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 13 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu, în interesele Stelei Mocanu, privind reluarea procesului civil.

Prin încheierea din 23 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 02 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 23 mai 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 05 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea Stelei Mocanu privind reluarea cercetării judecătorești și s-a dispus reluarea procesului în ordine de apel cu rechemarea dosarului de la expertiză.

Prin încheierea din 14 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel și s-a dispus fixarea ședinței de judecată pentru data de 03 iulie 2018.

În ședința de judecată din 03 iulie 2018 nu s-au prezentat părțile și pentru a nu încălca dreptul părților, ședința fiind amânată pentru data de 07 august 2018.

La ședința de judecată din 07 august 2018 s-au prezentat reprezentantul apelantei și intimatul, apelanta și intervenientul accesoriu nu s-au prezentat.

Colegiul a considerat imposibilă examinarea cauzei în lipsa părților absente și pentru a nu încălca dreptul lor la un proces echitabil, s-a dispus amânarea ședinței de judecată pentru data de 20 noiembrie 2018.

Prin încheierea din 16 august 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind

accelerarea examinării cauzei în ordine de apel și s-a dispus fixarea ședinței de judecată pentru data de 23 octombrie 2018.

Prin încheierea din 19 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 24 septembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 01 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel și s-a dispus fixarea ședinței de judecată pentru data de 13 noiembrie 2018.

La ședința de judecată din 13 noiembrie 2018 s-a prezentat avocatului apelantei, Serghei Mocanu, nu s-au prezentat apelanta Stela Mocanu, intimatul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Colegiul a dispus examinarea cauzei în fond și pronunțarea dispozitivului deciziei.

Prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Stela Mocanu, casată hotărârea din 31 decembrie 2013 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău cu remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță în alt complet de judecată.

La 10 ianuarie 2019, prin intermediul PIGD, cauza a fost repartizată judecătorului Judecătoriei Chișinău sediul Centru, Aliona Miron.

Prin încheierea din 15 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost dispusă stabilirea termenului pentru examinarea cauzei pentru data de 04 martie 2019.

La ședința de judecată din 04 martie 2019 s-au prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, nu s-au prezentat reclamanta Stela Mocanu și pârâtul Marcel Balagura. Instanța a considerat imposibilă examinarea cauzei în lipsa pârâtului și s-a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 27 martie 2019.

La ședința de judecată din 27 martie 2019 s-au prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu, pârâtul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, nu s-a prezentat reclamanta Stela Mocanu. Reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu a solicitat amânarea examinării cauzei în fond până la expunerea de către Curtea de Apel Chișinău, la cererea privind explicarea dispozitivului deciziei din 13 noiembrie 2018.

A fost admisă cererea reprezentantului reclamantei, avocatul Serghei Mocanu despre amânarea examinării cauzei în fond, până la expunerea Curții de Apel Chișinău, pe marginea cererii privind explicarea dispozitivului deciziei din 13 noiembrie 2018, ședința a fost contramandată pentru data de 24 aprilie 2019.

La ședința de judecată din 24 aprilie 2019 s-au prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu, pârâtul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, nu s-a prezentat reclamanta Stela Mocanu. La cererea pârâtului Marcel Balagura pentru asigurarea prezenței reclamantei Stela Mocanu în ședința de judecată, instanța a dispus amânarea pentru data de 23 mai 2019.

La 18 martie 2019, avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu, a depus cerere privind explicarea dispozitivului deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 29 mai 2019, cauza a parvenit la Curtea de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 10 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, ședința a fost fixată pentru data de 02 iulie 2019.

Prin încheierea din 24 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cererii privind explicarea dispozitivului deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 02 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca întemeiată cererea Stelei Mocanu privind explicarea dispozitivului deciziei din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 15 iulie 2019, avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu, a declarat recurs împotriva încheierii din 02 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 14 august 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu și menținută încheierea din 02 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău.

La ședința de judecată din 01 octombrie 2019 s-au prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu, pârâtul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, nu s-a prezentat reclamanta Stela Mocanu. Pârâtul Marcel Balagura a înaintat cerere de recuzare a judecătorului Judecătorei Chișinău, sediul Centru, A. Miron.

Prin încheierea din 04 octombrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru cererea de recuzare a judecătorului Judecătorei Chișinău, sediul Centru, A. Miron, a fost respinsă ca neîntemeiată.

La ședința de judecată din 18 octombrie 2019 s-au prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu, pârâtul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, nu s-a prezentat reclamanta Stela Mocanu. Instanța a dispus începerea examinării cauzei în fond. După etapa ascultării explicațiilor părților s-a dispus întrerupere până la data de 31 octombrie 2019.

La ședința de judecată din 31 octombrie 2019 s-a prezentat pârâtul Marcel Balagura, nu s-au prezentat reclamanta Stela Mocanu, reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Instanța a dispus continuarea examinării cauzei în fond. Însă, la cererea pârâtului Marcel Balagura de audiere a trei martori, instanța a dispus întreruperea ședinței de judecată până la data de 14 noiembrie 2019.

La ședința de judecată din 14 noiembrie 2019 s-a prezentat pârâtul Marcel Balagura, nu s-au prezentat reclamanta Stela Mocanu, reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Instanța a dispus întreruperea ședinței de judecată la cererea pârâtului Marcel Balagura care a solicitat acordarea unui termen pentru a asigura prezența în ședință a unui martor care a fost în imposibilitatea de a se prezenta, până la 21 noiembrie 2019.

La ședința de judecată din 21 noiembrie 2019 s-a prezentat reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu și pârâtul Marcel Balagura, nu s-au

prezentat reclamanta Stela Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Instanța a dispus finalizarea examinării cauzei în fond, iar după etapa replicilor a anunțat întrerupere pentru deliberare și pronunțarea dispozitivului hotărârii, până la 19 decembrie 2019.

La ședința de judecată din 19 decembrie 2019 s-a prezentat pârâțul Marcel Balagura, nu s-au prezentat reclamanta Stela Mocanu, reprezentantul reclamantei, avocatul Serghei Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi, din motive necunoscute ale instanței. Instanța a anunțat părțile că din cauza volumului mare de lucru nu s-a încadrat în termen și a considerat oportună întreruperea ședinței de judecată până la data de 24 decembrie 2019.

La ședința de judecată din 24 decembrie 2019 părțile nu s-au prezentat. Instanța a deliberat și pronunțat dispozitivul hotărârii.

Prin hotărârea din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru a fost admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Stela Mocanu împotriva lui Marcel Balagura privind partajarea averii comune în devălmășie. A fost respinsă cererea reconvențională depusă de Marcel Balagura împotriva Stelei Mocanu privind recunoașterea dreptului de proprietate comună în devălmășie, ca fiind neîntemeiată. A fost respinsă cererea intervenientului principal Aurelia Patrachi și cererea lui Victor Patrachi privind recunoașterea dreptului de proprietate și excluderea bunului din averea comună ca fiind neîntemeiată.

La 26 decembrie 2019, avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu a declarat apel nemotivat împotriva hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 20 ianuarie 2020, Marcel Balagura a declarat apel împotriva hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 06 martie 2020, părților le-a fost remisă pentru cunoștință copia hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, motivată.

La 13 martie 2020, cauza a parvenit la Curtea de Apel Chișinău, iar la 16 martie 2020 prin intermediul PIGD a fost repartizată pentru examinare în ordine de apel judecătorului raportor Anatol Pahopol.

În legătură cu detașarea judecătorului Anatol Pahopol în calitate de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, în baza încheierii din 01 iunie 2020 a Președintelui Curții de Apel Chișinău, la 23 iunie 2020 prin intermediul PIGD cauza a fost redistribuită judecătorului raportor I. Secrieru.

Prin încheierea din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererilor de apel depuse de avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu și de Marcel Balagura și s-a dispus acordarea unui termen până la 31 iulie 2020 pentru lichidarea neajunsurilor și anume prezentarea apelului motivat și a dovezii de achitare a taxei de stat.

Prin încheierea din 08 septembrie 2020, în temeiul art.369 alin.(1), lit. a) din Codul de procedură civilă, s-a dispus restituirea cererii de apel depusă de Marcel Balagura împotriva hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

Prin încheierea din 08 septembrie 2020 s-a acceptat în procedură cererea de apel depusă de avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu și s-a fixat ședința de judecată pentru data de 27 octombrie 2020.

La ședința de judecată din 27 octombrie 2020 s-a prezentat reprezentantul apelantei, avocatul Serghei Mocanu, nu s-au prezentat apelanta Stela Mocanu, intimatul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei la cererea intimatului Marcel Balagura pentru data de 24 noiembrie 2020.

La ședința de judecată din 24 noiembrie 2020 s-a prezentat reprezentantul apelantei, avocatul Serghei Mocanu, nu s-au prezentat apelanta Stela Mocanu, intimatul Marcel Balagura și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei la cererea intimatului Marcel Balagura pentru data de 08 decembrie 2020.

La 08 decembrie 2020 ședința de judecată nu a avut loc conform dispoziției președintelui Curții de Apel Chișinău nr.44 emisă în legătură cu starea de urgență în sănătate publică cauzată de infecția Covid 19.

La 10 decembrie 2020 Marcel Balagura a declarat recurs împotriva încheierii din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care nu s-a dat curs cererilor de apel și încheierea din 08 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost restituită cererea de apel depusă de Marcel Balagura împotriva hotărârii din 24 decembrie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

La 21 decembrie 2020, dosarul a fost expediat la Curtea Supremă de Justiție

Prin decizia din 27 ianuarie 2021 a Curții Supreme de Justiție cererea lui Marcel Balagura cu privire la repunerea în termen a recursului a fost respinsă și restituit recursul declarat de Marcel Balagura împotriva încheierii din 02 iulie 2020 a Curții de Apel Chișinău și a încheierii din 08 septembrie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 15 februarie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 03 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 13 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

Prin încheierea din 12 mai 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

La ședința de judecată din 20 mai 2021 s-a prezentat intimatul Marcel Balagura, nu s-au prezentat apelanta Stela Mocanu, reprezentantul apelantei, avocatul Serghei Mocanu și intervenientul accesoriu Aurelia Patrachi. Colegiul a dispus amânarea examinării cauzei la cererea intimatului Marcel Balagura și a avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu pentru data de 03 iunie 2021.

La 31 mai 2021 Marcel Balagura prin intermediul cancelariei a înregistrat cerere de recuzare de la examinarea cauzei judecătorilor Curții de Apel Chișinău Ion Secrieru și Vitalie Cotorobai.

Prin încheierea din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea de recuzare înaintată judecătorilor Curții de Apel Chișinău Ion Secrieru și Vitalie Cotorobai.

Prin încheierea din 17 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă cererea avocatului Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu privind accelerarea examinării cauzei în ordine de apel.

La 24 iunie 2021 avocatul Serghei Mocanu în interesele Stelei Mocanu a depus cerere cu privire la accelerarea examinării cauzei în ordine de apel. Examinarea cererii de accelerare a fost fixată pentru data de 30 iunie 2021.

La data înaintării prezentei acțiuni, cauza civilă privind partajul averii comune în devălmășie se afla pe rolul Curții de Apel Chișinău.

Din punct de vedere al complexității cauzei instanța de recurs a constatat că instanța de apel și instanța de fond corect au considerat că reieșind din multitudinea obiectelor acțiunii, fiind înaintate pretenții atât de reclamantă (partajul averii) cât și de intervenientul principal (partajul averii și recunoașterea dreptului de proprietate) și pârât în acțiunea reconvențională (recunoașterea dreptului de proprietate), care potrivit Regulamentului privind stabilirea gradelor de complexitate unice naționale a cauzelor judiciare civile, penale și contravenționale gradul de complexitate al cauzelor al cărui obiect al acțiunii este partajul averii este ”8” (gradul de complexitate maxim fiind ”10”), iar a cauzelor în care sunt înaintate pretenții privind dreptul de proprietate este ”9” și instanțele de judecată urmau a se expune asupra tuturor pretențiilor înaintate de către părți, fapt care necesită o oarecare perioadă de timp pentru examinarea echitabilă a cauzei.

Cu referire la comportamentul părților, instanța de recurs reține instanța de apel și instanța de fond corect au constatat că ședințele de judecată au fost amânate din motivul neprezentării participanților la proces și depunerii cererilor din partea participanților la proces de amânare a ședințelor de judecată.

Instanța de apel corect a remarcat și faptul că întinderea duratei de aflare pe rol a cauzei a fost și rezultatul incorectitudinii aplicării legii procedurale de către instanța de fond, urmare la care prin decizia din 13 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cauza a fost remisă spre rejudecare în prima instanță, deoarece au fost soluționate drepturile unor persoane neantrenate în proces.

În situații similare, CtEDO menționează că chiar dacă nu este în măsură să analizeze calitatea jurisprudenței instanțelor judecătorești naționale, ea consideră că, deoarece remiterea cauzelor spre reexaminare este de obicei dispusă ca urmare a erorilor comise de către instanțele judecătorești inferioare, repetarea unor astfel de procedee în cadrul unui set de proceduri dezvăluie o deficiență serioasă în sistemul judiciar (a se vedea *Wierciszewska v. Poland*, nr.41431/98, § 46, 25 noiembrie 2003, și *Pavlyulynets v. Ukraine*, nr.70767/01, § 51, 6 septembrie 2005).

Cu referire la miza (interesul) pentru reclamantă, instanța de recurs atestă că instanța de apel și instanța de fond corect au apreciat că pentru Stela Mocanu este una evidentă în situația în care judecarea cauzei din speța principală are ca obiectiv inclusiv și dreptul ei de proprietate asupra bunurilor proprietate comună în devălmășie.

Reieșind din perioada examinării cauzei cuprinsă între 23 iulie 2017 - 31 martie 2021 (dată invocată de către reclamantă, or, la data înaintării prezentei acțiuni cauza din speța principală nu era examinată), de atitudinea părților la judecarea cauzei, de complexitatea ei, precum și miza (interesul) pentru reclamantă, instanța de apel corect a conchis că cerința cu privire la judecarea în termen rezonabil a cauzei, nu a fost respectată și prin urmare a avut loc încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei în perioada 23 iulie 2017 - 31 martie 2021.

Conform art. 2 alin. (6) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, mărimea reparației prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se stabilește de instanța de judecată în fiecare caz în parte, în funcție de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum și de pretențiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanței de judecată și a autorităților relevante, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant.

Conform art. 5 alin. (1) al aceleiași legi, statuează că în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum și a costurilor și a cheltuielilor de judecată.

Prin urmare, constatând că Stelei Mocanu i-a fost cauzat un anumit nivel de stres și frustrare, ca urmare a duratei excesive a procedurii de examinare a cauzei, instanța de recurs consideră justificat și dreptul acesteia la repararea prejudiciului moral cauzat.

Cu referire la cuantumul reparării prejudiciului moral cauzat reclamantei, instanța de recurs consideră că instanța de apel și instanța de fond corect au apreciat admiterea parțială a acestui capăt de pretenție la suma de 25 000 de lei echivalent a 1 250 de euro, pentru perioada 23 iulie 2017 - 31 martie 2021, or, aprecierile prejudiciului moral se apreciază individual pentru fiecare, ținând cont de toate circumstanțele cauzei și criteriile de apreciere a termenului rezonabil (comportamentul părților, miza pentru reclamant, durata încălcării), totodată luându-se obligatoriu în considerație și principiul general al echității, iar suma apreciată să nu fie vădit disproporțională cu sumele acordate de Curtea Europeană.

În același timp, cu referire la alegațiile recurente Stela Mocanu precum că cuantumul prejudiciului moral atribuit pentru astfel de categorii de cauze potrivit practicii CtEDO și recomandării CSJ trebuie să fie de 600 euro pentru un an, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că prejudiciul moral se acordă în fiecare caz concret reieșind din toate circumstanțele specifice ale cauzei și de criteriile de apreciere.

În același timp, cu referire la alegațiile recurentului Ministerul Justiției al Republicii Moldova precum că reclamantei nu i-a fost încălcat dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție le apreciază critic, or din Raportul motivat rezultă că a avut loc încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei.

Conform art. 94 alin.(1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului - proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Instanța de recurs constată că suportarea de către Stela Mocanu a cheltuielilor pentru asistență judecată în sumă totală de 5 000 de lei, se confirmă prin bonul de plată cu seria WL nr. 987663 din 31 martie 2021, anexat la materialele cauzei (f. d. 79, vol. I).

Totodată, având în vedere faptul că litigiul în cauză nu este unul de o complexitate sporită, munca avocatului constând în întocmirea cererii de chemare în judecată, autentificarea copiilor probelor prezentate de reclamant, întocmirea cererii de strămutare ultimul neparticipând la vre-o ședință judiciară respectiv prima instanță just a stabilit că suma de 3 000 de lei este una rezonabilă în coraport cu munca efectuată și timpul irosit.

Față de cele ce preced și având în vedere faptul că atât decizia instanței de apel, cât și hotărârea primei instanțe sunt întemeiate, iar temeiurile invocate de către recurenți sunt lipsite de suport legal, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a), alin. (3) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se resping recursurile declarate de Stela Mocanu, reprezentată de avocatul Serghei Mocanu și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se menține decizia din 11 octombrie 2022 a Curții de Apel Bălți și hotărârea din 07 decembrie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Central, în cauza civilă la

cererea de chemare în judecată depusă de Stela Mocanu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Curții de Apel Chișinău și Judecătoriei Chișinău cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea prejudiciului moral.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ghenadie Eremciuc

Lilia Roic-Botezatu

Oxana Parfeni